

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 224/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Slobodníkom, Štúrova 20, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 20C/57/2009-520 z 19. marca 2019 a rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 11Co/13/2021-604 z 28. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom okresného súdu č. k. 20C/57/2009-520 z 19. marca 2019 a rozsudkom krajského súdu č. k. 11Co/13/2021-604 z 28. septembra 2022. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozsudky a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ taktiež žiada, aby mu ústavný súd priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom z 19. marca 2019 vo veci vedenej pod sp. zn. 20C/57/2009 v spojení s doplniacím rozsudkom č. k. 20C/57/2009-563 z 21. septembra 2020 žalobu sťažovateľa v nerozhodnutej časti o výške reštitučnej náhrady 215 884,79 eur zamietol. Sťažovateľ sa žalobou domáhal po uplatnení reštitučného nároku podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z. z.“) od žalovaného zaplataenia finančnej náhrady za odňaté, prípadne vyvlastnené pozemky, ktoré pre zákonné prekážky sťažovateľovi ako oprávnenej osobe nebolo možné vydať.

3. Okresný súd rozhodol vo veci prvýkrát rozsudkom č. k. 20C/57/2009-183 z 18. júna 2012, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 2 716,20 eur do 3 dní

od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozsudok vo výroku, ktorým uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi uvedenú sumu, nadobudol právoplatnosť 27. júla 2012.

4. Na základe podaného odvolania sťažovateľa bol rozsudok č. k. 20C/57/2009-183 z 18. júla 2012 uznesením krajského súdu č. k. 11Co/247/2012-212 z 31. marca 2014 zrušený v napadnutom výroku o zamietnutí žaloby, ako aj vo výroku o trovách konania a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. V ďalšom konaní okresný súd doplnil dokazovanie v intenciách pokynov krajského súdu a dospel k záveru, že sťažovateľovi patrí finančná náhrada len v rozsahu priznanom rozsudkom okresného súdu č. k. 20C/57/2009-183 z 18. júna 2012, t. j. v sume 2 716,20 eur. Nárok v prevyšujúcej časti opäť posúdil ako nedôvodný, a preto žalobu v tejto časti zamietol.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd po preskúmaní napadnutého rozsudku okresného súdu z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

7. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 27. februára 2023 dovolanie. Dovolanie bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky odmietnuté uznesením sp. zn. 7Cdo/83/2023 z 2. augusta 2023. Najvyšší súd posúdil prípustnosť dovolania sťažovateľa a konštatoval absenciu právneho zastúpenia v dovolacom konaní ako prekážku v ďalšom pokračovaní dovolacieho konania. Sťažovateľ podal v posledný deň stanovenej lehoty dovolanie s vadami podľa § 429 CSP, ktoré pozostávali z absencie právneho zastúpenia advokátom v čase podania dovolania, ako i spisania dovolania sťažovateľa advokátom. Vyčítané vady boli dodatočne odstránené podaním sťažovateľa doručeným okresnému súdu 28. februára 2023, teda zjavne po uplynutí lehoty na podanie dovolania podľa § 427 ods. 1 CSP. Najvyšší súd konštatoval, že podmienka povinného právneho zastúpenia sťažovateľa ako dovolateľa nebola splnená úplne počas celého dovolacieho konania, preto najvyšší súd dovolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ sa v napadnutých konaniach domáhal zaplattenia náhrady za pozemky, ktoré nadobudol štát od jeho právnych predchodcov. Sťažovateľ sa však domnieva, že sa okresný súd, ako aj krajský súd k právnemu posúdeniu sporného nároku sťažovateľa postavili striktnie formalisticky, bez zohľadnenia účelu a zmyslu zákona č. 503/2003 Z. z., ako aj súvisiacich predpisov, na základe ktorých bola určená výška náhrady za odňaté vlastnícke právo k pozemkom.

9. Sťažovateľ následne uvádza, že napriek tomu, že bol v súdnom konaní procesne aktívny, predložil rozsiahlu argumentáciu k spornej otázke druhu pozemkov, ktoré boli odňaté, a túto svoju argumentáciu podporil dôkazmi, okresný súd i krajský súd sa neobľomne a nedôvodne pridržiavali druhu pozemku uvedeného v pozemnoknižných vložkách, aj keď tento zjavne nezodpovedal skutočnosti. Poukazuje na súdmi aplikovaný výklad určenia druhu pozemku a argumentuje, že ten môže byť v určitých prípadoch dostatočný pre správne konanie, avšak striktný formalizmus nemožno akceptovať, ak ide o zásah štátu do majetkovej sféry jednotlivca.

10. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia ústavného práva vlastníť majetok postupom okresného súdu a krajského súdu, a to konkrétne nevzatím do úvahy ním predloženého znaleckého posudku č. 79/2017 z 22. júna 2017 vypracovaného ÚEOS – Komercia, a.s., Ružová dolina 27, Bratislava, ktorý vyčíslil všeobecnú hodnotu predmetných nehnuteľností vo výške 99 500 eur metódou polohovej diferenciácie, ani predloženého znaleckého posudku, v ktorom sa opäť pre výpočet hodnoty nehnuteľností postupovalo rovnako a predmetné nehnuteľnosti boli ohodnotené sumou 119 000 eur. V dôsledku toho došlo podľa sťažovateľa k takému odklonu okresného súdu a krajského súdu od ustálených a právnou úpravou artikulovaných zásad rozhodovania, ktorý možno charakterizovať ako extrémny, rýdzo formalistický, majúci za následok nielen porušenie zákona, ale aj základného práva sťažovateľa vlastníť majetok.

11. V závere sťažovateľ uvádza, že si je vedomý, že zmeškal lehotu na podanie ústavnej sťažnosti. Zmeškanie lehoty odôvodňuje stratou pamäte (vrátane straty pamäte o existencii súdneho konania) v dôsledku úrazu z 2. augusta 2022. Napriek zmeškaniu zákonnej lehoty sťažovateľ trvá na podaní ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) a d) zákona o ústavnom súde.

III.I. K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom okresného súdu:

14. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity. Sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti žiada rozsudok okresného súdu zrušiť. Na margo uvedeného ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

15. Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnutý rozsudok okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k tomuto rozsudku okresného súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – odvolaním. O odvolaní bol oprávnený a povinný rozhodnúť krajský súd. O odvolaní krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom. Sťažovateľ teda využil možnosť podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku proti tomuto rozsudku okresného súdu, o ktorom bolo krajským súdom aj rozhodnuté.

16. Existencia opravného konania pred krajským súdom nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom prvostupňovom rozsudku, keďže odvolanie v danom prípade predstavovalo účinný právny prostriedok ochrany práv sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu, ktorý sťažovateľ aj reálne využil (porov. m. m. II. ÚS 13/01, IV. 102/09). Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.II. K namietanému porušeniu základných práv rozsudkom krajského súdu:

18. Z petitu ústavnej sťažnosti jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ smeruje ústavnú sťažnosť okrem napadnutého rozsudku okresného súdu i proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11Co/13/2021 z 28. septembra 2022. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mal sťažovateľ možnosť – zákonné právo podať dovolanie, ktorú zjavne riadne nevyužil, pretože najvyšší súd jeho dovolanie pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania odmietol.

19. Ústavná sťažnosť je v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpá všetky mu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

20. Sťažovateľ napáda rozsudok krajského súdu bez riadneho vyčerpania mimoriadneho opravného prostriedku, ktorý mu Civilný sporový poriadok priznáva na ochranu ním označených práv.

21. Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, sa nevyžaduje, ak sťažovateľ preukáže, že tieto právne prostriedky nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažovateľ však vo svojej ústavnej sťažnosti vôbec netvrdí, že tento prostriedok nápravy nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, nepožaduje odpustenie vyčerpania dostupného prostriedku nápravy ani žiadne dôvody nepreukazuje.

22. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

23. Ústavný súd naostatok dodáva, že ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý je podaný včas. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (§ 124 zákona o ústavom súde). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene.

24. Ústavný súd konštatuje, že ustanovenie o lehote na podanie ústavnej sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06, IV. ÚS 481/2011). Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že sťažovateľ existenciu dôvodu na ospravedlnenie zmeškania lehoty nijako ústavnému súdu nepreukázal.

25. Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 124 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. III. ÚS 186/02, IV. ÚS 287/09, IV. ÚS 481/2011).

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd v rámci predbežného prerokovania mal možnosť ústavnú sťažnosť odmietnuť aj podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde z dôvodu oneskoreného podania návrhu na začatie konania.

27. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu